Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Warszawa, dnia 20 marca 2018 r.

BEZROBOTNI POZOSTAJĄCY BEZ PRACY POWYŻEJ 12 MIESIĘCY OD MOMENTU ZAREJESTROWANIA SIĘ ORAZ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI W 2017 ROKU

I. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się[1]

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest długie, ponad 12 miesięczne pozostawanie bez pracy. W końcu 2017 r. w ewidencji urzędów pracy zarejestrowanych było 1 081,7 tys. osób, **w tym 438,4 tys. osób pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Osoby te stanowiły 40,5% ogółu bezrobotnych,** co oznacza, że 4 na 10 zarejestrowanych osób ponad rok pozostawało bez pracy. W skali roku przy spadku liczby bezrobotnych o 19%, liczba pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy zmniejszyła się o 19,2%

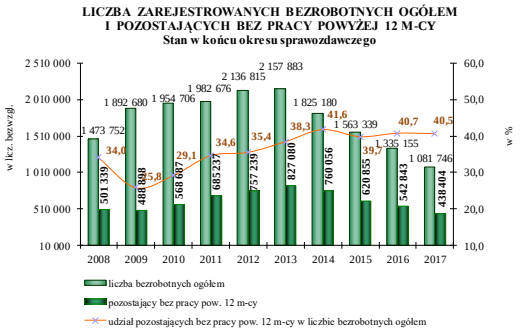

Niepokojący pozostaje fakt utrzymywania się wysokiej liczby bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędów pracy powyżej 24 miesięcy, jednak na uwagę zasługuje systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych w tej grupie począwszy od 2015 r. **W końcu 2017 r. w grupie najdłużej oczekujących na podjęcie zatrudnienia znalazło się 271,4 tys. osób, tj. 25,1% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do 2016 r. odnotowano spadek o 55,6 tys. osób, tj. 17,0%.**

W końcu 2017 r., przyjmując jako górną granicę czasu pozostawania bez pracy przez osoby bezrobotne zarejestrowane w urzędach pracy 36 miesięcy, **średni czas pozostawania bez pracy wyniósł 12,7 miesiąca wobec 12,8 miesiąca przed rokiem.** Jeśli zwiększona zostanie górna granica czasu pozostawania bez pracy do 48 miesięcy, wówczas średni czas pozostawania bez pracy wyniósłby 14,3 miesiąca, a przy granicy 60 miesięcy - 15,8 miesiąca.[2]

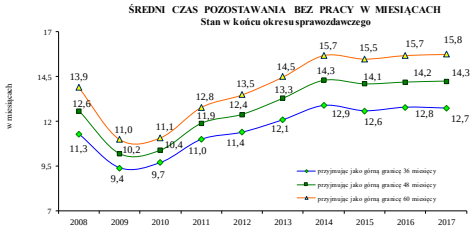

Podstawowym czynnikiem różnicującym czas pozostawania bez pracy jest płeć. Średni czas pozostawania w statystykach bezrobotnych kobiet wyniósł w końcu 2017 r. 13,7 miesiąca, a mężczyzn 11,5 miesiąca. Zatem kobiety poszukiwały zatrudnienia ponad 2 miesiące dłużej niż mężczyźni.

W przypadku miejsca zamieszkania zróżnicowanie czasu pozostawania bez pracy jest mniej zauważalne. W końcu 2017 r. średni czas pozostawania bez pracy bezrobotnych zamieszkałych na wsi wyniósł 13 miesięcy, a dla zamieszkałych w mieście wyniósł 12,5 miesiąca.

Średni czas pozostawania bez pracy zależny był natomiast od wieku i poziomu wykształcenia. **Niższy wiek i wyższy poziom wykształcenia, choć nie wykluczają tego całkowicie, to zmniejszają prawdopodobieństwo pozostawania bez pracy powyżej 12 miesięcy.** Dla osób w wieku 18 – 24 lata w końcu 2017 r. średni czas pozostawania w rejestrach wynosił 7,9 miesiąca, następnie wielkość omawianego wskaźnika wzrastała wraz z wiekiem by w przypadku bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej wynieść 16,7 miesiąca.

Wyższy poziom wykształcenia również wpływa korzystnie na okres pozostawania bez pracy. W końcu 2017 r. **bezrobotni z wykształceniem wyższym poszukiwali zatrudnienia 10,8 miesiąca, podczas gdy bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej pozostawali w statystyce bezrobocia 13,9 miesiąca.**

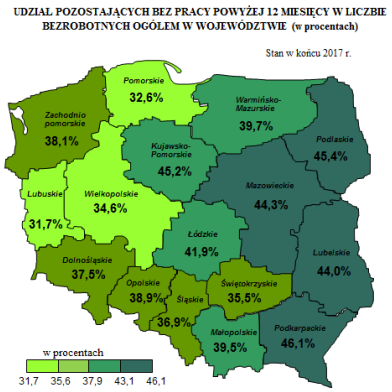

W przypadku stażu pracy trudno zauważyć prostą zależność. **W końcu 2017 r. najdłuższy czas pozostawania bez pracy dotyczył osób nie posiadających stażu pracy, które średnio 14,5 miesiąca znajdowały się w ewidencji bezrobotnych oraz ze stażem 20-30 lat – 13,6 miesiąca.** Natomiast najkrócej pozostawały bez pracy osoby ze stażem 30 lat i więcej – 11,2 miesięcy oraz ze stażem do 1 roku – 11,9 miesiąca.

Poziom bezrobocia jest zróżnicowany w poszczególnych regionach kraju. Najwyższa liczba pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w końcu 2017 r. znajdowała się w województwie, w którym zarejestrowanych było też najwięcej bezrobot-

[1] W ramach statystyki publicznej od 1993 r. w okresach kwartalnych gromadzone są informacje dotyczące osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy (tj. od momentu ostatniego zarejestrowania się bezrobotnego w powiatowym urzędzie pracy, obliczony w pełnych miesiącach).

[2] W dalszej analizie jako górną granicę czasu pozostawania bez pracy przyjęto 36 miesięcy.

nych ogółem, czyli mazowieckim (68,3 tys. osób). Natomiast najmniej bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy występowało w województwie lubuskim (7,8 tys. osób).

W końcu 2017 r. **odsetek pozostających bez pracy ponad rok w stosunku do ogółu zarejestrowanych w danym województwie kształtował się w przedziale od 31,7% w województwie lubuskim do 46,1% w podkarpackim.** Rozpiętość wskaźnika wyniosła zatem 14,4 pkt. proc. (wzrost w stosunku do końca 2016 r. o 1,5 p. p.)

Udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2017 r.

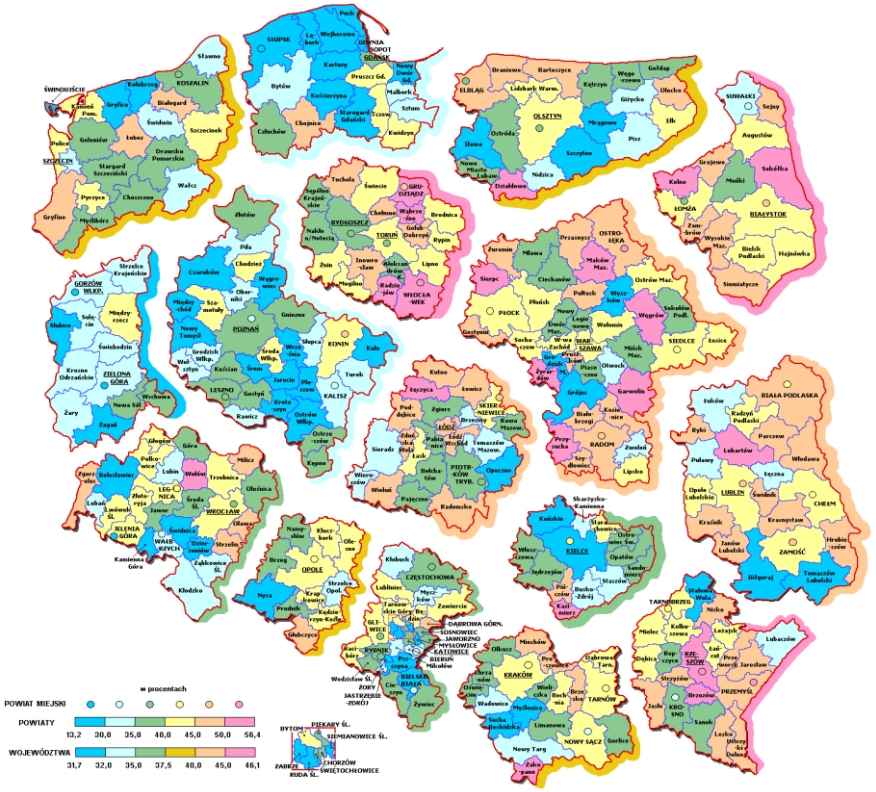

Wyszczególnienie	Poziom województw		Poziom powiatów	
	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.
Najwyższa wartość w %	46,0	46,1	56,1	56,4
Najniższa wartość w %	33,1	31,7	12,5	13,2
Różnica pomiędzy wartością najwyższą i najniższą w punktach procentowych	12,9	14,4	43,6	43,2

Najwięcej powiatów o najwyższych udziałach pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy znajdowało się w województwach mazowieckim, podkarpackim i kujawsko-pomorskim, zaś w najlepszej sytuacji pozostawali bezrobotni w powiatach zachodniej Polski. **Odsetek bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy kształtował się w przedziale od 13,2% w powiecie pleszewskim (wielkopolskie) do 56,4% w m. Rzeszów (podkarpackie),** a więc rozpiętość tego wskaźnika wyniosła 43,2 pkt. proc. (wobec 43,6 pkt. proc. w końcu 2016 r.).

Analogicznie do populacji bezrobotnych ogółem, również **wśród bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok, dominują mieszkańcy miast. W końcu 2017 r. stanowili oni bowiem 53,1% bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.** Na wsi mieszkało 205 tys. pozostających bez pracy ponad rok, tj. o 17,2% mniej niż rok wcześniej. Liczba zamieszkałych w mieście spadła o 20,9%, tj. o 233 tys. osób.

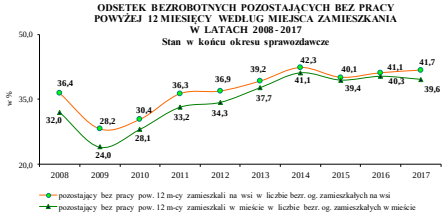

Wśród osób pozostających bez pracy ponad rok zdecydowanie przeważają kobiety. W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 265,4 tys. kobiet pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (tj. 60,5% zarejestrowanych pow. 12 miesięcy) i 173,0 tys. mężczyzn (tj. 39,5%). Z drugiej strony na uwagę zasługuje fakt, że **liczba kobiet pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy odnotowana w końcu 2017 r. była o 72,6% niższa od najwyższej w historii bezrobocia po 1993 r.** odnotowanej w końcu I kwartału 2004 r. (967,0 tys. osób).

W porównaniu do końca 2016 r. liczba zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy bezrobotnych kobiet spadła o 15,7%, natomiast wśród zarejestrowanych w tej grupie mężczyzn odnotowano spadek o 24,2%. **Należy zauważyć, że w tym samym czasie liczba bezrobotnych kobiet ogółem spadła o 16,4%, a mężczyzn o 21,9%. Tempo spadku wśród kobiet było niższe niż mężczyzn, choć są one młodsze.**

Średni wiek zarejestrowanych w urzędach pracy kobiet (37,6 roku) był niższy niż bezrobotnych mężczyzn (43,4 roku) o 5,8 roku. **Kobiety pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy w końcu 2017 r. miały średnio 38,7 roku, natomiast mężczyźni 48,5 roku**, czyli kobiety były o 9,8 roku młodsze od mężczyzn w omawianej grupie.

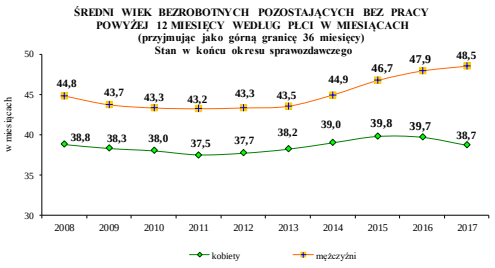

Zachodzące zmiany demograficzne mają odbicie w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych, gdzie coraz wyraźniej zauważalny jest proces starzenia się ludności. **Średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych, który w końcu 2003 r. wynosił 35 lat, zwiększył się do 40,2 roku w końcu 2017 r. Z kolei średni wiek bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy zwiększył się o 5,7 roku do 42,6 roku**. Osoby bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy były o ponad 2 lata starsze niż bezrobotni ogółem.

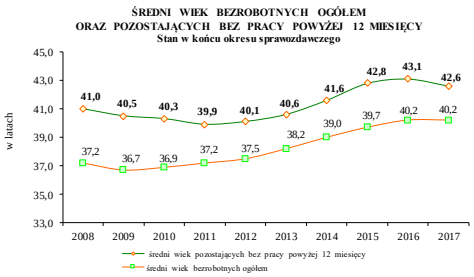

W końcu 2017 r. najbardziej liczną grupę bezrobotnych powyżej 12 miesięcy (25,8%) stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. Licznie reprezentowane były również osoby w wieku 35-44 lata (24,0%).

Najbardziej narażone na pozostawanie bez pracy ponad 12 miesięcy są osoby w starszych grupach wiekowych. Świadczy o tym zarówno średni czas pozostawania bez pracy, jak również udział bezrobotnych zarejestrowanych ponad rok w poszczególnych grupach wiekowych. Odsetek ten wzrasta wraz z wiekiem bezrobotnych osób. Udział pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogółem bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych kształtuje się od 22,6% wśród bezrobotnych w grupie 18-24 lata do 54,9% wśród bezrobotnych w wieku powyżej 60 lat.[3]

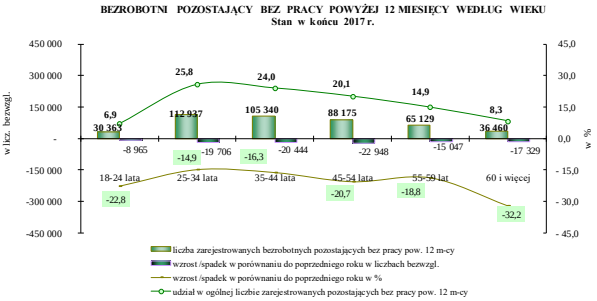

W porównaniu z 2016 r. spadek liczby bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok od momentu zarejestrowania dotyczył bezrobotnych we wszystkich grupach wiekowych. Największy spadek odnotowano w grupie powyżej 60 roku życia, wyniósł on 32,2%. Związany jest on między innymi z obniżeniem wieku emerytalnego od 1 października 2017 r. Najmniejszy spadek wystąpił wśród osób w wieku 25-34 lata - o 14,9%.

Dane statystyczne pokazują, że **im wyższy poziom wykształcenia, tym mniejsze prawdopodobieństwo długiego pozostawania bez pracy. W końcu 2017 r. wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało 33,2%, natomiast wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej 45,0%.** Ponadto, w końcu omawianego okresu osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej stanowiły aż 58,1% ogółu zarejestrowanych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (53,7% wśród zarejestrowanych ogółem).

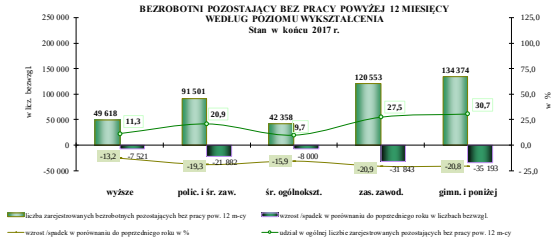

W końcu 2017 r. wśród osób bezrobotnych ogółem, jak i pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy dominowały osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat (97,9 tys. , tj. 22,3% pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy). Kolejnymi bardzo licznymi grupami bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy były osoby posiadające do 1 roku stażu pracy oraz osoby bez stażu pracy. Osoby z tych grup w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej roku stanowiły odpowiednio 18,1% i 16,2%. Kategorie te przede wszystkim dotyczą ludzi młodych i dopiero wchodzących na rynek pracy. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby posiadające staż pracy powyżej 30 lat – 11,8 tys. osób, tj. 2,7% bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.

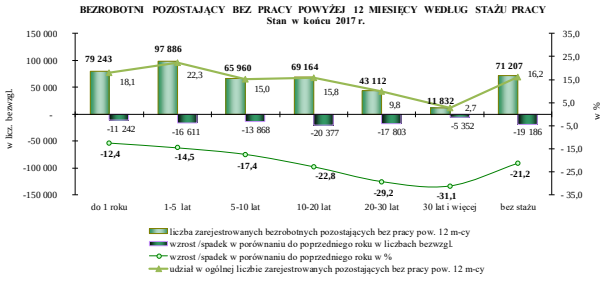

W końcu 2017 r. na znalezienie się w grupie pozostających bez pracy ponad rok najbardziej narażone były osoby bez stażu pracy oraz osoby ze stażem pracy 20-30 lat, gdyż odsetek pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w liczbie bezrobotnych ogółem w tych grupach wyniósł odpowiednio 47,3% i 42,7%. Najmniejsze udziały pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy odnotowano w grupach bezrobotnych z ponad 30-letnim stażem pracy – 32,5% oraz ze stażem pracy poniżej 1 roku – 37,9%.

W 2017 r., w porównaniu do stanu z końca 2016 r., spadek poziomu bezrobocia odnotowany został we wszystkich grupach ze względu na staż pracy, przy czym najwyższy dotyczył osób ze stażem pracy 30 lat i więcej (o 31,1%, tj. 5,4 tys. osób) oraz osób ze stażem 20-30 lat (o 29,2%, tj. 17,8 tys.).

[3] Do obliczeń średniego czasu pozostawania bez pracy w ostatnim przedziale wiekowym przyjęto 60-65 lat.

W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 931,3 tys. osób poprzednio pracujących, w tym 367,2 tys. osób pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy, co stanowiło 39,4% ogółu zarejestrowanych poprzednio pracujących. W porównaniu z końcem 2016 r. liczba zarejestrowanych poprzednio pracujących spadła o 210,2 tys. osób (18,4%), natomiast liczba osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy poprzednio pracujących spadła o 85,3 tys. osób, tj. o 18,8%.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zarejestrowani bezrobotni w końcu 2017 r.		
	ogółem	w tym pozostający bez pracy powyżej 12	
	w liczbach bezwzględnych	w liczbach bezwzględnych	w % do ogółem
Ogółem	**1 081 746**	**438 404**	**40,5**
z tego:			
dotychczas nie pracujący	**150 416**	**71 207**	**47,3**
poprzednio pracujący	**931 330**	**367 197**	**39,4**
z tego w sekcjach:			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29 061	11 198	**38,5**
Górnictwo i wydobywanie	2 579	1 103	**42,8**
Przetwórstwo przemysłowe	159 493	65 287	**40,9**
Wytwarzanie i zaopatr. w en. elektr., gaz, parę wodną , gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 151	967	**45,0**
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9 003	3 538	**39,3**
Budownictwo	82 862	31 696	**38,3**
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	160 435	66 797	**41,6**
Działalność zw. z zakwaterowaniem i usługami gastronom.	32 582	11 866	**36,4**
Transport i gospodarka magazynowa	24 916	9 081	**36,4**
Informacja i komunikacja	6 805	2 604	**38,3**
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12 734	4 825	**37,9**
Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	7 921	3 391	**42,8**
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21 759	8 061	**37,0**
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	59 571	21 157	**35,5**
Administracja publ. i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	47 835	20 661	**43,2**
Edukacja	23 242	9 787	**42,1**
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	24 623	9 674	**39,3**
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8 319	3 014	**36,2**
Pozostała działalność usługowa	57 722	23 268	**40,3**
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstawa domowe produkujące wyroby i świadczące usługu na własne potrzeby	3 011	1 277	**42,4**
Organizacje i zespoły eksterytorialne	189	59	**31,2**
Działalność niezidentyfikowana	154 517	57 886	**37,5**

Najwięcej bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok pracowało w sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 66,8 tys. osób, tj. 18,2% bezrobotnych od ponad roku poprzednio pracujących. Najmniej zaś osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy pracowało przed zarejestrowaniem się w sekcji organizacje i zespoły eksterytorialne – 59 osób. Wśród osób bezrobotnych dotychczas nie pracujących w liczbie 150,4 tys. było 71,2 tys. osób (47,3%) pozostających bez pracy ponad rok. Odsetek pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących w poszczególnych sekcjach kształtował się od 31,2% w sekcji organizacje i zespoły eksterytorialne do 45% w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz (...).

Trudności ze znalezieniem zatrudnienia mają przede wszystkim osoby o niskich kwalifikacjach. Wśród osób poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy najliczniej reprezentowana była grupa „pracownicy usług i sprzedawcy" – 90,0 tys. osób, tj. 24,4% ogółu poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy oraz „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy" – 86,6 tys. osób (tj. 23,6%).

W końcu 2017 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy najmniej było osób posiadających zawody mieszczące się w grupie zawodowej „siły zbrojne" – 0,1 tys., tj. 0,03% bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy ponad rok. Najwyższy odsetek osób bezrobotnych ponad rok wśród poprzednio pracujących w danej grupie wystąpił w grupach: „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy" (44,2% poprzednio pracujących bezrobotnych w tej grupie zawodowej), pracownicy usług i sprzedawcy (42,2%) oraz pracownicy wykonujący prace proste (41,9%).

W końcu 2017r. zarejestrowanych było 20,1 tys. bezrobotnych powyżej 12 miesięcy nie posiadających zawodu, co stanowiło 5,5% osób poprzednio pracujących zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy. Wśród osób poprzednio pracujących i nie posiadających zawodu 33,4% pozostawało bez pracy ponad rok podczas, gdy wśród posiadających zawód, odsetek ten wyniósł 39,8%.

Zawód	Bezrobotni ogółem		Bezrobotni poprzednio pracujący		w tym pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy		
	w liczbach bezwzgl.	ranking	w liczbach bezwzgl.	ranking	w liczbach bezwzgl.	ranking	w % do poprzednio pracujących
Ogółem	**1 081 746**		**931 330**		**367 197**		39,4
Bez zawodu	**154 164**		**60 252**		**20 135**		33,4
Posiadający zawody	**927 582**		**871 078**		**347 062**		39,8
w tym:							
Sprzedawca	99 699	1	98 267	1	43 953	1	44,7
Kucharz	27 982	2	23 978	2	10 026	2	41,8
Robotnik gospodarczy	23 289	3	23 166	3	9 591	3	41,4
Ślusarz	21 044	4	20 291	5	8 101	4	39,9
Pomocniczy robotnik budowlany	20 603	5	20 478	4	7 886	5	38,5
Murarz	16 832	7	16 429	6	7 048	6	42,9
Technik ekonomista	18 029	6	15 791	7	6 834	7	43,3
Krawiec	16 008	8	14 271	8	6 797	8	47,6
Fryzjer	14 477	9	13 717	9	5 706	9	41,6
Sprzątaczka biurowa	11 314	10	11 231	10	5 353	10	47,7

W pierwszych 10 zawodach rankingu zawodów malejącego według liczby bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się było 111,3 tys. osób poszukujących zatrudnienia ponad rok, co stanowiło 30,3% ogółu osób bezrobotnych od ponad 12 miesięcy poprzednio pracujących posiadających zawód.

Bezrobotni w zawodzie sprzedawca zajmowali pierwszą lokatę w malejącym rankingu według liczby bezrobotnych ogółem, bezrobotnych poprzednio pracujących oraz bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. W końcu 2017 r. w ewidencji bezrobotnych było blisko 44,0 tys. poprzednio pracujących sprzedawców pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, tj. 12,7% bezrobotnych od ponad roku, którzy pracowali przed nabyciem statusu bezrobotnego i posiadali zawód. Na dalszych pozycjach uplasowali się: kucharze – 10,0 tys. osób (2,9%) oraz robotnicy gospodarczy – 9,6 tys. osób (2,8%).

II. Długotrwale bezrobotni

Dane dotyczące osób długotrwale bezrobotnych według definicji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obejmują szerszą grupę osób niż tylko pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnym długotrwale jest osoba pozostająca w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Ponadto, zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy m. in. osoby długotrwale bezrobotne uznane zostały za będące w szczególnej sytuacji na rynku. Nowela ustawy, która weszła w życie 27.05.2014 r. wprowadziła nowe formy aktywizacji bezrobotnych, przeznaczone również dla długotrwale bezrobotnych.

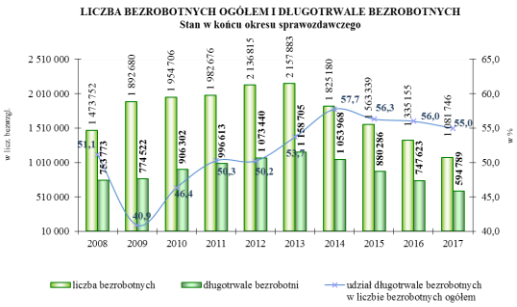

Według stanu **w końcu 2017 r. w rejestrach urzędów pracy było 594,8 tys. osób długotrwale bezrobotnych**. W porównaniu do stanu z końca 2016 r. odnotowano spadek tej liczby o 20,4% (tj. o 152,8 tys. osób) przy spadku liczby bezrobotnych ogółem o 19,0%. Tym samym zmniejszył się odsetek długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 56,0% w końcu 2016 r. do 55,0 % w końcu 2017 r.

Terytorialne zróżnicowanie jest cechą charakterystyczną polskiego rynku pracy. W związku z tym również poziom długotrwałego bezrobocia jest zróżnicowany w poszczególnych regionach kraju. Najwyższą liczbę długotrwale bezrobotnych w końcu 2017 r. odnotowano w ewidencji urzędów pracy w województwach: mazowieckim (88,2 tys. osób), podkarpackim (54,5 tys. osób), śląskim (49,1 tys. osób) i kujawsko-pomorskim (49,1 tys. osób). Najmniej długotrwale bezrobotnych wystąpiło w województwach lubuskim (12,1 tys. osób), opolskim (14,1 tys. osób), i pomorskim (22,6 tys. osób). Są to też województwa o niskim poziomie bezrobocia ogółem, przy czym należy pamiętać, że nie chodzi tu o stopę bezrobocia, a jedynie o liczbę bezrobotnych.

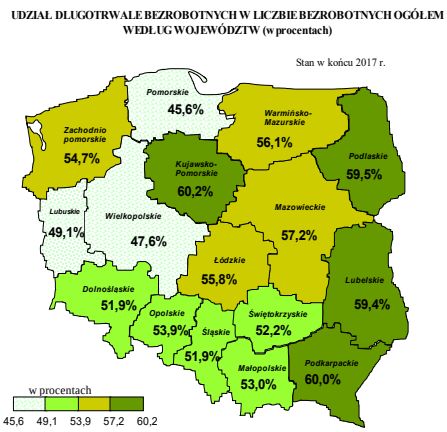

W końcu omawianego okresu **odsetek długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu zarejestrowanych w danym województwie kształtował się w przedziale od 45,6% w województwie pomorskim do 60,2% w kujawsko-pomorskim.** Tym samym rozpiętość wskaźnika udziału długotrwale bezrobotnych w liczbie ogółem zarejestrowanych w danym województwie wyniosła 14,6 p. p., czyli wzrosła w porównaniu z 2016 r. o 2,5 p. p. Oznacza to, że terytorialne dysproporcje na poziomie województw zwiększyły się.

Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2017 r.

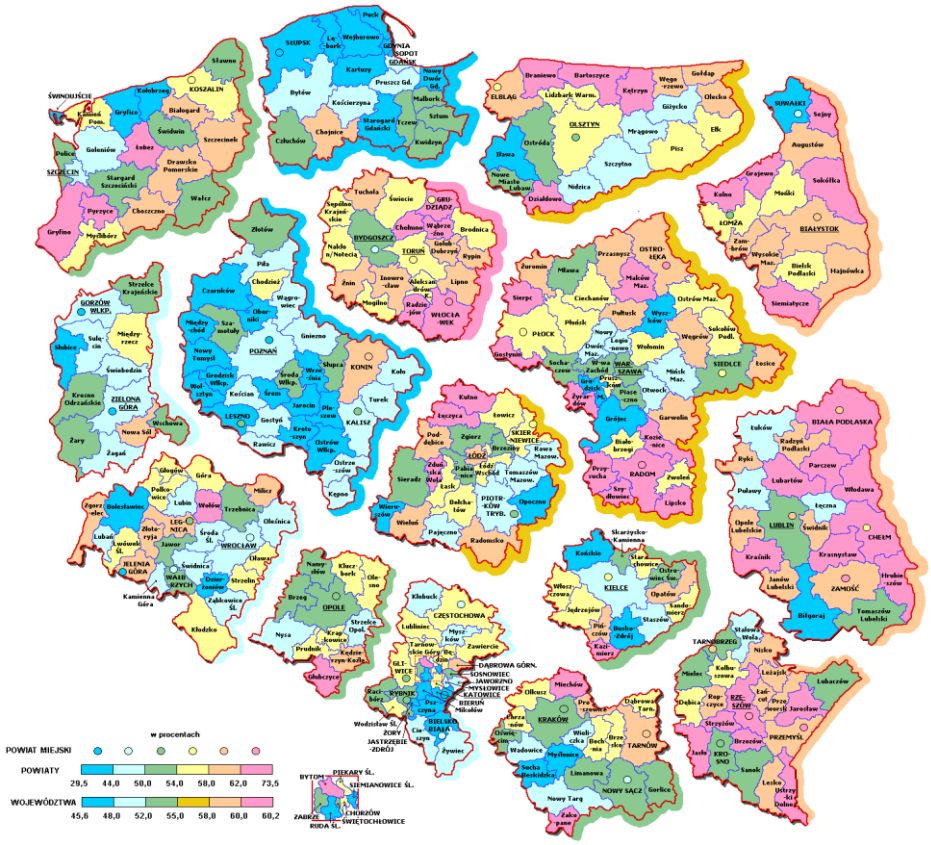

Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2017 r.

Wyszczególnienie	Poziom województw		Poziom powiatów	
	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.
Najwyższa wartość w %	61,1	60,2	71,7	73,5
Najniższa wartość w %	49,0	45,6	29,1	29,5
Różnica pomiędzy wartością najwyższą i najniższą w punktach procentowych	12,1	14,6	42,6	44,0

W przypadku powiatów odsetek długotrwale bezrobotnych kształtował się w przedziale od 29,5% w powiecie kartuskim do 73,5% w powiecie włocławskim. Na uwagę zasługuje fakt, że w 170 powiatach odsetek długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem był wyższy od wartości w kraju (55,0%), w 206 powiatach był od niej niższy, a dokładnie w 4 powiatach był równy 55,0%.

Najniższe odsetki długotrwale bezrobotnych odnotowano w powiatach: kartuskim (29,5%), myślenickim (30,7%) oraz m. Gorzów Wielkopolski (32,7%). Najwyższe odsetki długotrwale bezrobotnych odnotowano w powiecie włocławskim (73,5%), m. Włocławek (72,1%) oraz m. Przemyśl (68,4%).

Od kilku lat dostrzegalny jest proces wydłużania się średniego czasu pozostawania bez pracy osób długotrwale bezrobotnych - w końcu 2017 r. był on o 3 miesiące dłuższy niż w końcu 2010 r. (19,9 miesiąca wobec 15,9 miesiąca). Ponadto, średni czas pozostawania w statystykach osób długotrwale bezrobotnych jest rokrocznie o około 7 miesięcy dłuższy niż średni czas pozostawania bez pracy całej populacji bezrobotnych.

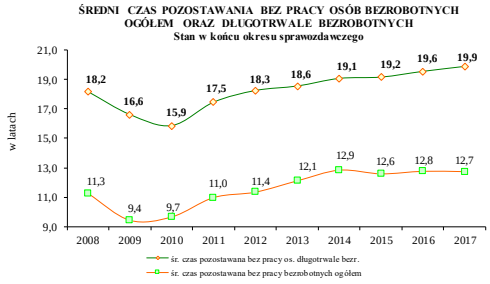

Wśród osób długotrwale bezrobotnych w końcu 2017 r. było 275,9 tys. osób zamieszkałych na wsi (tj. 46,4% ogółu długotrwale bezrobotnych) i 318,9 tys. osób zamieszkałych w mieście (53,6%). W liczbie zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi status długotrwale bezrobotnych posiadało 56,0%, a wśród bezrobotnych w mieście 54,2%.

W końcu 2017 r. długotrwale bezrobotni mieszkańcy wsi pozostawali w ewidencji bezrobotnych o 0,4 miesiąca dłużej niż mieszkańcy miast (20,1 miesiąca na wsi wobec 19,7 miesiąca w mieście).

Wśród osób długotrwale bezrobotnych, podobnie jak w populacji bezrobotnych ogółem, przeważają kobiety. Warto dodać, że kobiety bezrobotne ogółem, jak i długotrwale bezrobotne są młodsze oraz lepiej wykształcone od mężczyzn, a mimo to mają większe problemy ze znalezieniem zatrudnienia i dłużej pozostają bezrobotne. W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 347,6 tys. kobiet długotrwale bezrobotnych i 247,2 tys. mężczyzn. **Odsetek kobiet w liczbie długotrwale bezrobotnych zwiększył się z 56,3% w końcu 2016 r. do 58,4% w końcu 2017 r**. W tym samym okresie odsetek kobiet wśród zarejestrowanych ogółem również wzrósł – (o 1,8 p. p. z 53,3% do 55,1%). W populacji bezrobotnych ogółem w końcu 2017 r. na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadały 122 kobiety, **w przypadku długotrwale bezrobotnych na 100 mężczyzn przypadało 141 długotrwale bezrobotnych kobiet.**

Kobiety charakteryzuje dłuższy czas pozostawania bez pracy niż mężczyzn. Długotrwale bezrobotne kobiety w końcu 2017 r. średnio pozostawały w ewidencji 20,5 miesiąca, podczas gdy dla mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 19,1 miesiąca, a więc był o ponad 1 miesiąc krótszy.

W końcu 2017 r. średni wiek zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych wyniósł 40,2 roku, zaś **średni wiek długotrwale bezrobotnych wynosił 42,3 roku, czyli był o ponad 2 lata wyższy**.[4] Najbardziej liczną grupę wśród długotrwale bezrobotnych - 25,8% - stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (28,0% wśród ogółem bezrobotnych) oraz w wieku 35-44 lata - 24,2% (23,2% w liczbie bezrobotnych ogółem).

Najbardziej narażone na znalezienie się w grupie długotrwale bezrobotnych są osoby w starszych grupach wiekowych. Udział długotrwale bezrobotnych w ogółem zarejestrowanych w poszczególnych grupach wiekowych w końcu 2017 r. kształtował się od 33,0% w grupie bezrobotnych w wieku 18-24 lata do 65,2% wśród bezrobotnych w wieku 55-59 lat i 69,4% dla osób w wieku 60 lat i więcej. Potwierdza to, że wraz z wiekiem zmniejszają się szanse na szybkie uzyskanie zatrudnienia. Należy jednak zaznaczyć, że w 2017 r. we wszystkich grupach wiekowych odnotowano spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych.

Wykształceniu przypisuje się kluczowe znaczenie w kontekście poszukiwania zatrudnienia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym mniejsze prawdopodobieństwo znalezienia się w sytuacji długotrwałego bezrobocia, co nie oznacza, że

[4] Do obliczeń średniego czasu pozostawania bez pracy w ostatnim przedziale wiekowym przyjęto 60-65 lat.

samo posiadanie wyższego wykształcenia wyklucza długie pozostawanie bez pracy. **Wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym odsetek długotrwale bezrobotnych był najniższy i wyniósł 43,3%. W pozostałych grupach ze względu na poziom wykształcenia odsetek ten wzrastał do 62,6% dla bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.**

W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 64,7 tys. osób długotrwale bezrobotnych z wyższym wykształceniem i stanowiły one 10,9% długotrwale bezrobotnych. Przy czym należy zaznaczyć, że osoby długotrwale bezrobotne mają niższy poziom wykształcenia niż ogółem zarejestrowani, gdyż wśród bezrobotnych ogółem odsetek legitymujących się wyższym wykształceniem wynosił 13,8%. Wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej posiadało 53,6% bezrobotnych ogółem i aż 59,1% długotrwale bezrobotnych.

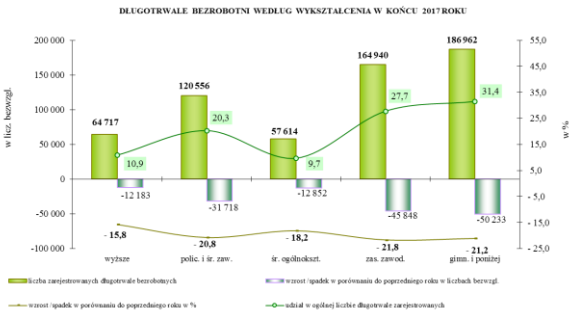

W końcu omawianego okresu najwyższe prawdopodobieństwo znalezienia się w grupie długotrwale bezrobotnych dotyczyło osób nie posiadających stażu pracy – 59,6% bezrobotnych w tej grupie spełniało kryteria by być zaliczonym do kategorii długotrwale bezrobotnych. W pozostałych kategoriach odsetek ten był niższy i kształtował się od 53,2% w przypadku stażu pracy od 1 do 5 lat do 57,2% w przypadku doświadczenia poniżej 1 roku pracy. W najlepszej sytuacji były osoby posiadające staż pracy powyżej 30 lat – 39,5% bezrobotnych w tej grupie było długotrwale bezrobotnymi, co może wynikać z faktu, że osoby te w miarę szybko nabywają prawo do świadczeń przedemerytalnych lub osiągają wiek emerytalny.

W 2017 r. status osoby długotrwale bezrobotnej uzyskało 579,1 tys. osób (o 145,2 tys. osób mniej niż w 2016 r.), co stanowiło 30,2% napływu bezrobotnych w tym okresie. Z kolei **odpływ z bezrobocia długotrwale bezrobotnych wyniósł 731,9 tys. osób**, czyli był o 14,6% niższy niż w 2016 r. Długotrwale bezrobotni wyłączeni z ewidencji stanowili 33,8% ogółu wyrejestrowanych w 2017 r.

Wyszczególnienie				Bilans bezrobotnych ogółem w 2017 r.	Bilans długotrwale bezrobotnych w 2017 r.	Długotrwale bezrobotni w % do ogółem
Napływ				**1 914 774**	**579 055**	**30,2**
Odpływ				**2 168 307**	**731 893**	**33,8**
w tym	**podjęcia pracy**			**1 063 782**	**280 863**	**26,4**
	z tego	**pracy niesubsydiowanej**		**828 224**	**226 534**	**27,4**
		pracy subsydiowanej		**235 558**	**54 329**	**23,1**
			podjęcia działalności gospodarczej	42 429	8 831	20,8
			w tym w ramach bonu na zasiedlenie	341	15	4,4
			podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	13 176	730	5,5
			podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1 302	150	11,5
			podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	11	4	36,4
			podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	0,0
			podjęci pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	96	12	12,5
			podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	4 056	1 483	36,6
	rozpoczęcia szkolenia			**50 432**	**12 381**	**24,5**
	w tym w ramach bonu szkoleniowego			4 830	550	11,4
	rozpoczęcia stażu			**164 381**	**46 852**	**28,5**
	w tym w ramach bonu stażowego			1 683	208	12,4
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego			**150**	**24**	**16,0**
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej			**34 533**	**28 468**	**82,4**
	w tym w ramach PAI			2 905	2 248	77,4
	skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych			12 082	12 082	100,0
Bezrobotni, którzy rozpoczęli udział w aktywnych programach rynku pracy				**485 054**	**142 054**	**29,3**

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 o rynku pracy

Podstawową przyczyną wyłączenia z ewidencji osób długotrwale bezrobotnych były podjęcia pracy (280,9 tys. długotrwale bezrobotnych, tj. 38,4% odpływu długotrwale bezrobotnych). W 2017 r. prace niesubsydiowane podjęło 226,5 tys. osób z omawianej grupy (31,0% wyłączeń długotrwale bezrobotnych), natomiast subsydiowane zatrudnienie podjęło 54,3 tys. osób (7,4% odpływu długotrwale bezrobotnych).

W 2017 r. udział w aktywnych programach rynku pracy w Polsce rozpoczęło 142,1 tys. osób długotrwale bezrobotnych, co stanowiło 29,3% ogółu bezrobotnych, którzy rozpoczęli udział w aktywnych programach.

W porównaniu z 2016 r. liczba objętych aktywnymi programami długotrwale bezrobotnych spadła o 31,1 tys. osób, tj. o 18,0%. Znacząca była liczba bezrobotnych, którzy rozpoczęli staże – 46,9 tys. długotrwale bezrobotnych, prace społecznie użyteczne – 28,5 tys. osób i szkolenia – 12,4 tys. osób. Roboty publiczne rozpoczęło 14,7 tys. osób, prace interwencyjne 11,6 tys. osób, działalność gospodarczą rozpoczęło 8,8 tys. długotrwale bezrobotnych, a prace w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego podjęło blisko 8,4 tys. osób.

Z nowych form aktywizacji skorzystało w 2017 r. łącznie 17,5 tys. długotrwale bezrobotnych, w tym najwięcej osób rozpoczęło prace społecznie użyteczne w ramach PAI (2,2 tys. osób), podjęło pracę w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r. ż. (1,5 tys.) oraz podjęło pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie (0,7 tys.). Warto również dodać, że 12,1 tys. długotrwale bezrobotnych zostało skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych.

W 2017 r. gotowości do pracy nie potwierdziło 140,0 tys. długotrwale bezrobotnych, co stanowiło 34,8% odpływu z tego powodu wśród bezrobotnych ogółem. Dobrowolnie ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 67,8 tys. osób długotrwale bezrobotnych, co stanowiło 45,4% wyłączeń z tego powodu. Jednocześnie aż 77,8% osób, które zostały wyłączone ze statystyki urzędów pracy z powodu osiągnięcia wieku emerytalnego było długotrwale bezrobotnymi.

Struktura bezrobotnych ogółem, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się oraz długotrwale bezrobotnych w końcu okresu sprawozdawczego

Wyszczególnienie		Zarejestrowani bezrobotni ogółem w końcu 2017 r.		Bezrobotni powyżej 12 miesięcy w końcu 2017 r.		(kolumna 3:1) udział pozostajacych pow. 12 m-cy w bezrobotnych ogółem w poszczeg. kategoriach w %	Wzrost/spadek liczby bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w 2017 r. w porównaniu do stanu z końca 2016 r.		Długotrwale bezrobotni w końcu 2017 r.		(kolumna 8:1) udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych ogółem w poszczeg. kategoriach w %	Wzrost/spadek długotrwale bezrobotnych w 2017 r. w porównaniu do stanu z końca 2016 r.	
		w liczbach bezwzgl.	ogółem =100%	w liczbach bezwzgl.	ogółem =100%		w liczbach bezwzgl.	w %	w liczbach bezwzgl.	ogółem =100%		w liczbach bezwzgl.	w %
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
płeć	kobieta	595 530	55,1	265 395	60,5	44,6	-49 301	-15,7	347 560	58,4	58,4	-73 433	-17,4
	mężczyzna	486 216	44,9	173 009	39,5	35,6	-55 138	-24,2	247 229	41,6	50,8	-79 401	-24,3
miejsce zamieszkania	wieś	493 055	45,6	205 410	46,9	41,7	-42 715	-17,2	275 884	46,4	56,0	-65 494	-19,2
	miasto	588 691	54,4	232 994	53,1	39,6	-61 724	-20,9	318 905	53,6	54,2	-87 340	-21,5
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	109 800	10,2	x	x	x	x	x	19 547	3,3	17,8	-6 365	-24,6
	1–3	213 421	19,7	x	x	x	x	x	46 645	7,8	21,9	-12 630	-21,3
	3–6	159 787	14,8	x	x	x	x	x	38 443	6,5	24,1	-10 421	-21,3
	6–12	160 334	14,8	x	x	x	x	x	54 227	9,1	33,8	-19 210	-26,2
	12–24	166 989	15,4	166 989	38,1	100,0	-48 800	-22,6	166 636	28,0	99,8	-48 802	-22,7
	pow. 24	271 415	25,1	271 415	61,9	100,0	-55 639	-17,0	269 291	45,3	99,2	-55 406	-17,1
wykształcenie	wyższe	149 491	13,8	49 618	11,3	33,2	-7 521	-13,2	64 717	10,9	43,3	-12 183	-15,8
	policealne i śr. zawod.	234 599	21,7	91 501	20,9	39,0	-21 882	-19,3	120 556	20,3	51,4	-31 718	-20,8
	średnie ogólnokszt.	117 266	10,8	42 358	9,7	36,1	-8 000	-15,9	57 614	9,7	49,1	-12 852	-18,2
	zasadnicze zawodowe	281 679	26,0	120 553	27,5	42,8	-31 843	-20,9	164 940	27,7	58,6	-45 848	-21,8
	gimnazjalne i poniżej	298 711	27,6	134 374	30,7	45,0	-35 193	-20,8	186 962	31,4	62,6	-50 233	-21,2
wiek	18-24 lata	134 333	12,4	30 363	6,9	22,6	-8 965	-22,8	44 368	7,5	33,0	-16 044	-26,6
	25-34	303 039	28,0	112 937	25,8	37,3	-19 706	-14,9	153 434	25,8	50,6	-34 536	-18,4
	35-44	250 559	23,2	105 340	24,0	42,0	-20 444	-16,3	144 217	24,2	57,6	-29 902	-17,2
	45-54	197 004	18,2	88 175	20,1	44,8	-22 948	-20,7	121 672	20,5	61,8	-31 856	-20,7
	55-59	130 368	12,1	65 129	14,9	50,0	-15 047	-18,8	84 999	14,3	65,2	-19 906	-19,0
	60 lat i więcej	66 443	6,1	36 460	8,3	54,9	-17 329	-32,2	46 099	7,8	69,4	-20 590	-30,9
staż pracy	do 1 roku	208 919	19,3	79 243	18,1	37,9	-11 242	-12,4	119 523	20,1	57,2	-23 085	-16,2
	1–5	253 914	23,5	97 886	22,3	38,6	-16 611	-14,5	135 078	22,7	53,2	-27 377	-16,9
	5–10	165 675	15,3	65 960	15,0	39,8	-13 868	-17,4	88 622	14,9	53,5	-20 099	-18,5
	10–20	165 370	15,3	69 164	15,8	41,8	-20 377	-22,8	92 133	15,5	55,7	-28 097	-23,4
	20–30	101 058	9,3	43 112	9,8	42,7	-17 803	-29,2	55 390	9,3	54,8	-22 742	-29,1
	30 lat i więcej	36 394	3,4	11 832	2,7	32,5	-5 352	-31,1	14 362	2,4	39,5	-6 390	-30,8
	bez stażu	150 416	13,9	71 207	16,2	47,3	-19 186	-21,2	89 681	15,1	59,6	-25 044	-21,8
Razem		**1 081 746**	**100,0**	**438 404**	**100,0**	**40,5**	**-104 439**	**-19,2**	**594 789**	**100,0**	**55,0**	**-152 834**	**-20,4**

Źródło: załącznik 1 do sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy
Opracowano: Wydział Analiz i Statystyki (AB, WK)